

Ամեն օր կհրատարակուի : - Հատը 20 փարա է : - Պոլիս բաժանորդ ըլլալ ուզողը մէկ արծաթ Մէճիտ պիտի վճարէ 100 թուոց համար , իսկ գաւառաց համար 23 դր՝ դարձեալ 100 թուոց համար , թղթատարութեան ծախքէ ազատ ըլլալով : - Ծանուցման տողը 40 փարա 7 մէկ անդամի համար : - Լրագրիս վերաբերեալ նամակ եւ ուրիշ որ եւ է գրութիւն սկսեք է ուղղել առ Տնօրէնն ի կ . Պոլիս Չաղմաճըլար Եօզուչն Զիւմելիւլլի խան վերի յարկ թիւ 24 սենեակը :

Ա. Զ. Գ. Ա. Ե. Ի. Ն.

Նկատելով որ՝ Պատրիարքարանք Բաղաքական եւ Կրօնական Ժողովոց եւ Տնտեսական՝ Դատատեանական ու Տեղական խորհրդոց անդամոց անունները ի պաշտօնէ հրատարակելէն յետոյ , Գաւառական մասնաժողովին անդամոց անունները չձանուցանէր պաշտօնական կերպիւ , - քանի մը անգամ ազդարարութիւն ըրինք այս մասին , բայց լսելի չեղաւ թերեւս փունջի գիրքը փոքր ըլլալուն պատճառաւ կարեւորութիւն չարուելով . . . Ուստի մենք հետամուտ ըլլալով իմացանք Գաւառական մասնաժողովոց անդամոց անուններն , եւ ահա կհրատարակենք այլ բնի կարգաւ .

Երեմիա Եպիսկոպոս՝ Նախագահ
Գեորգ Էֆէնտի Սէֆէրեան՝ Եղեկիացի
Կարապետ « Տ. Միքայէլեան Արապկիր
Կարապետ « Ինճիճեան Կարենցի
Համբարձում . Շամբեան՝ Տէրէնաէցի
Համբարձում . Իփէկ . Ատենադարձ
Ղարիպեան « Հիւրմիւղեան Բաղէշցի
Մարտիրոս « Ալեկսանեան Արմառեցի
Մ . Աւետիս « Մուրատեան Զմէկաճաղցի
Մ . Յովհան « Եաղճեան Խորրերդցի
Յովսէփ « Ճանիկեան Ակնցի
Սիրական « Փափաղեան Ասորաղարցի
Վարդան « Պապիկեան՝ Վանեցի
Օդաէն « Խօճասարեան Ասենաղար
Օսկիան « Փափաղեան՝ Երզնկացի

Ասկէց յառաջ Բաղաքական Ժողովն ընտրուած ատեն Կրօնական Ժողով մը ալ ընտրուեցաւ : Բաղաքական Ժողովը քիչ չատ կամ աղէկ գէշ կգործէ , եւ մօտեքս անդեկողիր մ'ալ պիտի ներ-

կայացունէ ազգային երեսփոխանական Ժողովին : Սակայն Կրօնական Ժողովին խօսքն ամենեւին չըլլար . նիստ չընէր այս Ժողովը , կամ այսչափ ժամանակի մէջ քանի՜ նիստ ըրած է , ինչ վճիւտը ունի է , ինչ կարգ ադրութիւններ ըրած է , սկսեք չէ՞ որ Բաղաքական Ժողովոց պէս տեղեկադրելով՝ ներկայացունէ ազգային Ժողովին :

Արդեօք կարեւորութիւն չտրուիր այս Ժողովին :

Կլիշեմք թէ ի սկզբան գահակալութեան Ս . Պատրիարք Հօր , ազգային կղերականաց ընդհանուր գումարուէներ ըլլալով մասնաժողովներ գրուեցան կրօնականաց վիճակին բարեօրման վերաբերեալ կանոնադրութեան մը խնդրութեան համար , բայց վերջերը բոլորովին մոռցուեցան ասոնք եւ մինչեւ հիմա մոռցուած են ու յիշատակութիւնն անգամ չկայ :

Եթէ այսպիսի կարգադրութեան մը սկսեք չէլար , ինչո՞ւ ուրեմն սկսուեցաւ . իսկ եթէ սկսեք կար (եւ արդարեւ կայ) ինչո՞ւ սկսուեցաւ եւ չարդիւնաւորեցաւ : Գարձեալ մեր ազգը միայն խօսքով կամ ապարդիւն ցոյցերով պիտի անցունէ ժամանակը , որ կարանայ կերթայ առանց նայելու թէ մեր ազգը յետագիւ մութեան շաւղի մէջ է :

Կրօնական Ժողովը անընդհատ նիստ ընելու է , եւ ըստ սահմանադրութեան՝ իւր պաշտօնն ու պարտաւորութիւնները կատարելու է : Իսկ եթէ կայ ուղղակի կամ անուղղակի արգելք մը , պէտք է իմացունել որում անկէ է :

Պէյոյլուի հրկիզեալ տեղերուն յատա-
կադի՞ծն Օգոստ . Սուլթանին կողմանէ վա-
ւերացուած ըլլալով՝ անցեալ երեքշաբթի
օրը մեծ փողոցին կարգադրութիւնն սկսաւ
և մօտերս չէնք կառուցանելու հրաման պի-
տի ըլլալ :

— Գանուրի ճամբով մայրաքաղաքս բա-
նող Վիէնայի թղթատարութիւնը՝ որ մին-
չեւ հիմա չարաթը երեք անգամ կերթեւե-
կէր , այսուհետեւ միայն երկու շրջան պիտի
ընէ :

— Գաղղիոյ նախորդ գլխաւոր պաշտօ-
նեայ Պ . Օլիվիէի անցեալ կիրակիէ օրը Ա-
զեկսանդրիայէն մայրաքաղաքս գալը հոս գրո-
նուող գաղղիացիք իմանալով , 8-10 հոգի
ժողովուրդ եւ պանդուխտ պանդուխտներ են
դանի դանելու և հաճոյ կամ անհաճոյ կեր-
պիւ իւր դարուտը շնորհաւորելու համար .
բայց առայժմ չեն կրցեր եղած տեղը գտնել :

— Պէյոյլուի հրկիզելոց օգնութեան մաս-
նաժողովին արձանագրութեանց նայելով՝ կա-
րօտելոց թիւը 28689 է , եւ ասոնց վրանա-
բընակներուն թերհաշիւ տրուած 11216 լի-
րա 90 դրք ժողովուած ստակէն զեղչելով մը-
նացածը մարդ գլուխ Յական լիրա պիտի
բաժնուի : Ասկէց կհասկցուի թէ՛ բաժանելի
ստակին գումարը 86067 լիրա է :

Ըստ պաշտօնեղեկութեան ՅՅ59տուն այրած
է . ասոնց շատերուն տէրերը ձեռնհաս ան-
ձինք ըլլալով չէ թէ՛ կարօտելոց կարգին մէջ
դիրենք արձանագրել առած չեն այլ ընդհա-
կառակն անոնց համար նուէր ալ ըրած են .
ուստի դարմանալի է որ կարօտելոց յիշու-
թիւը գոյացեր է . որով՝ ինչպէս կըսուի , բո-
լոր կենացը մէջ երբէք Պէյոյլու բնակութիւն
չունեցող օտար թաղերէ բազմաթիւ անձինք
յաջողեր են ճշմարիտ կարօտելոց կարգն անց-
նիլ եւ անոնց զրկանաց պատճառ ըլլալ ան-
խղճաբար :

— Նիկիտէի կառավարիչ անուանե-
ցաւ Տէրպիշ պէյ , որ իսկիմիէի գայմա-
դամն էր :

Փարիզի մէջ շատ արմատիք եւ ոչ-
խաբ ու արջաւ ժողովուած է եղեր , պա-
շարման տառն երբէք նեղութիւն չբա-
շխու համար : Սակայն արդէն հաջին օ-
խան՝ 12 , մինչը՝ 40 , եւ մէկ հաւը 80 դր
է . այսպէս չտիպողանց բարձրացած են
ուրիշ ուսուցիչի եւ վաճառաց գիներն :

ալ , որով հարկ չըլլար փարիզէն բռնի
դուրս հանել ապրելու անկարող անձին-
քը՝ անոնք ինքնին կհարկադրին ուրիշ
տեղ հաստատել իրենց բնակութիւնը :

Երեսփոխանաց ժողովին մէջ Նաբուլէնի
վրայ շատ խօսք եղեր է : Ասոնք « կայսր »
եւ « կայսրուհի » արտոգոսները երբէք չը
գործածելով , Պ . Պօնաբարթ եւ տիկին
Պօնաբարթ բաւերը կգործածէն եղեր :

18 դունդ ազգային զօրք ասկէց յա-
ռաջ Շալանի բանակը ղրկուեր են , բայց
հրամանատարը քննելով որ ղինւորական
կրթութեան մէջ խիստ խակ են եւ հե-
տեւաբար անպէտ , ետ դարձուցեր է
պարապ տեղը բազմութիւն չըլլալու հա-
մար :

Փարիզի մէջ ոսկերիչ , ժամադործ
եւ ուրիշ այսպիսի առուարոց մէջ գըտ-
նուողները իրենց վաճառքն առնելով
Պեճիգա եւ ուրիշ տեղեր կգաղթեն :

— Նաբուլէնի հանգիստ լվայելէ հիմա
իրեն յատկացած բնակարանին մէջ : Գեր-
մանիոց այլեւայլ կողմերէն անհամար գը-
րբեր իրեն կուգան եղեր . այս պատճա-
ռաւ որոշուեր է որ իւր բնակարանն ե-
ղող ազարակին քովերը հեռագրի ու
թղթատարութեան կայսրան մը հաս-
տատուի : Ագարակը պաշտելու ելած
օրը Բրուսիոյ պահապան զօրաց կողմա-
նէ իրեն զօրապետի մը ընդունելութիւն
եղեր է :

— Բորթուկալի կառավարութիւնն
ալ ընդուներ է Գաղղիոյ Հասարակա-
պետութիւնը : Պ . Թիէրի Լոնտոն ,
Վիէննա ու Բեդրասլուրկ ուղեւորու-
թեան պատճառը ուրիշ բան չէ , այլ ե-
թէ առաջարկել որ ընդունին գաղղիա-
կան հասարակապետութեան կազմութիւ-
նը : Անգղիոյ կառավարութիւնը եթէ
ընդունի , Բուսիա՝ Աւստրիա եւ ուրիշ-
ներն ալ կընդունին անտարակոյս :

— Փարիզի պաշարման տառն՝ անդ-
ղիական , սպանիական ու իտալական
դեսպանները դուրս չալխի ենեն , մինչ-
դեռ այլք ուրիշ տեղ փոխադրուելու
պատրաստ են :

— Օտար տէրութեանց մէջ ղինուո-
րական եւ ուրիշ գործոց մէջ գտնուող

դադրիացի գինուտրականք Գաղղիա կը-
կանչուին :

— Գաղղիոյ ղինուտրական գործոց
պաշտօնեայ Բալիգասօ կոմսը երեսփո-
խանաց ժողովին ի պաշտօնէ ծանուցած
էր թէ Անգղիոյ գործարանապետաց
80000 ասեղնաւոր հրացան ապսպրուած
եւ արդէն կէսն ալ ընդունուած է : Բը-
րուսիոյ կառավարութիւնը բողոքած էր
Անգղիոյ չեղողութեան օրինաց դէմ
համարելով այս եղելութիւնը : Ասոր
վրայ՝ Անգղիոյ արտաքին գործոց պաշ-
տօնեայն բոլոր գործարանապետները
կանչելով ստուգեր է որ այս օրերս ո՛չ
Գաղղիոյ եւ ոչ ուրիշ տէրութեան մը
կողմանէ հրացան ապսպրուած չէ Անգ-
ղիոյ : Եւ թէ այնպէս երկու շաբթուան
մէջ 40000 հրացանի շինութիւնը չէ՛ թէ
հասարակ գործարաններ ալ եւ ոչ մէկ
տէրութիւն կարող է պատրաստել : Հե-
տեւաբար՝ Բալիգասօի վերոյիշեալ պաշ-
տօնական յայտարարութիւնը սուտ հան-
ուեր է :

— Մինչեւ օգոստ . 6 . պատերազմի
մէջ մեռեալ , վերաւորեալ եւ գերի ու
անյայտ եղած բրուսիացի զօրաց թիւը
150 հազարէն աւելի կհաշուեն :

Մաքմահանի բանակին ու Սէտանի
բերդին Բրուսիացւոց անձնատուր ըլա-
լուն օրը երկու կողմանէ հաստատուած
անձնատրութեան պայմանագիրն հե-
տեւեալն է եղեր , ըստ բրուսիական լը-
րագրաց :

1 . - Բաղմաթիւ բրուսիացի զօրաց
կողմանէ Սէտանն ու չոլակայքը պաշար-
ուած ըլլալով , դադրիական բանակն ըն-
դունած է պատերազմի գերի ըլլալ :

2 . - Այս բանակին ամեն կարգի հը-
րամանատարներն պիտի արձակուին ի-
րենց զէնքերն ու անձնական կորատիքն
իրենց յանձնուելով , եւ մինչեւ ներկայ
պատերազմին վերջը գերմանացւոց դէմ
զէնք չառնելու պայմանաւ :

3 . - Բոլոր զէնքերն ու զինական պի-
տոյք , դրօշակ , թնդանօթ , վառօդ եւ
ուրիշ այս տեսակ բաներ , Սէտանի մէջ
դադրիացի զօրապետներէ կազմուած
մասնաժողովին ձեռօք գերմանական

պաշտօնակալաց պիտի յանձնուին :

4 . - Սէտանի բերդը իւր ներկայ վի-
ճակին մէջ սեպտեմբերի երկրորդ օրը
Բրուսիոյ Թաքաւորին իշխանութեան
տակ պիտի ըլլայ :

5 . - Երկրորդ յօդուածին տրամա-
դրութիւնը ընդունող ղինուտրական հրա-
մանատարաց զէնքերն հասարակ ղինուտ-
րաց պէս առնուելով , բրուսիական հը-
րամանատարաց պիտի յանձնուի :

Այս պայմանագիրն գործադրութիւ-
նը սեպ . 2 ին պիտի սկսի եւ հետեւեալ
օրը անպատճառ պիտի լրանայ , եւ
դադրիական բանակին վերադարձներն ու
բժիշկները վար պիտի դրուին վերաւորե-
լոց գարմանատրութեան համար :

Այս պայմանագրութիւնը հաստա-
տեցաւ 1870 սեպ . 2 ին :

Պապը օրոշեր է վատիկանի պա-
լատէն չենել , ինչ որ ալ պատահի իւր
երկրին մէջ :

— Ամերիկայի հասարակապետու-
թեան կողմանէ Բրուսիոյ ղինադատար
առաջարկուած ըլլալուն լուրը սուտ կը
հանուի :

— Չէզոք կառավարութիւնները բա-
նակցութիւնները դադրեցուցած չեն ,
երկու պատերազմող ազգաց մէջ խա-
ղաղութիւնը վերահաստատելու համար
սակայն մինչեւ արդիւնք մը ունեցած չէ :

— Լոնտոնի լրագրատպեաց կողմա-
նէ բանակատեղիները գտնուող թղթա-
կիցք ամեն տեղ փորձանքի կը հանդի-
պին : Թայմըլին թղթակիցը Բէյքանի մէջ
բանտարկուեր է : Իսկ Տէյլի Նիւզինը
բռնուելով փաթիլ տարուեր է :

— Գաղղիոյ հասարակապետութիւնը
Պալթիկ գտնուող նաւատորմին հրամա-
նատարին հրաման ըրեր է որ , դադրի-
ական քաղաքներէ Բրուսիոյ առած տը-
րոց կրկնապատիկը առեն , Բրուսիոյ
վաճառականական նաւահանգիստնե-
րէն :

— Գերմանական ինը չոգենաւ եւ 27
սուադաստանաւ Նիւեօրք կենալ ստիպ-
ուեր են , զգուշանալով դադրիական նա-
ւատորմէն :

— Գաղղիոյ ղինւորական գործոց նախորդ պաշտօնեայ Բալիքաս կոմսը փառիզէն փախած չէ, եւ այս անգամ բանակի մը հրամանատարութիւնը տրուեր է իրեն :

— Սթրազպուրկի արքեպիսկոպոսը մեռեր է, մեծ վիշտ իմանալով ժողովուրդը ազատելու համար ըրած աղաչանացը Բրուսիոյ կողմանէ չընդունուելէն :

— Բրուսիոյ մէկ զրահաւոր նաւը Գիէլի նաւահանգիստէն ելնելով, յաջողեր է անցնել Պալմիրի գաղղիական նաւատորմին մէջէն :

— Կկարծուի թէ՛ մօտերս Պալմիրի մէջ ծովային պատերազմի մը պիտի բռնուին Գաղղիա եւ Բրուսիա :

— Անգղիոյ կառավարութիւնը ինչպէս ուրիշ տառններ նոյնպէս եւ այս անգամ ծանուցեր է Պապին թէ պատրաստ է զինքը Լամենայն մեծարանօք ընդունել Մալթա, բայց Պապը դարձեալ մերժեր է անգղիական այս ընդունելութիւնը, ինչպէս նաեւ մերժեր է Սպանիոյ Բորթուկայի եւ Գաղղիոյ կառավարութեանց կողմանէ եղած հրաւերները, որոնք յատկապէս մէկ մէկ ալ շոգենաւ զրկած են :

Չիմացուեցաւ թէ Բրուսիոյ թագաւորին եւ Պապին մէջ տեղի ունեցած բանակցութիւնը ինչ արդիւք ունեցած է :

Մասիս օրագրոյ մէջ մօտերս մասնաւոր մասն հրատարակուած « Երկաթէ դիմակով մարդը եւ Աւետիք Պատրիարք Հայոց » մասնաւորապէս մեր ազգին համար խիստ հետաքրքրական Պատմութիւնը, առանձին տետրակ մը եղած, կծախուի Մասիս լրագրոյ գրասենեակը ի գին 6 դուրո 2 :

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՏԱՃԱՍԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ
Խորագրեաց

ՊՕՂՈՍ Պ. ԳԱԼԸՊԵՆՍԵ

Գին 7 դուրուշ

Տաճկական նոր տառերով տպուած տոյն գասագիրքը Տիվան—Եօլուի ընթերցարանը եւ ամեն Հայ գրավաճառաց քով կդառնուի, որ կըրովանդակէ

Յամանեան տառերուն զօրութեանն ու կցորդութեան կանոնները, արդի ոճով գործածական այլ եւ այլ դրութիւններ : Յամանեան լեզուի մէջ գործածուած Արաբերէն լեզուի համաձայնութիւն, եւ գեղեցկագրութեան վարժութիւն ըլլալու համար՝ արտունակած գրութեանց ձեռագիր կըրթութիւնը :

ԾԵՐ ՍԻՐԱՆԱՐ տնուն վիպական նոր հրատարակութիւն մը՝ որ է հեղինակութիւն Գայֆայեան մեծարդոյ Համարձու՝ աղայի, — մայրաքաղաքիս բոլոր Հայ գրավաճառաց քով կծախուի ի գին 3. 12 դր

ՍԷՏԱՅԷ ԳԱՐՇԸՆ ՍԷՏԱՆ տնունով տետրակ մը հրատարակիլ սկսած է, խմբագրութեամբ Պ. Գ. Տէյրիմէնճեանի :

Եղանուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով և Նէնի ճամիի դուռը թօհաֆճի Պ. Գառնիկին խանութը : Գին 2 դր :

Նէնիչէրեաց խիստ հետաքրքրական պատմութիւնը — Երկու հատոր — յուշարէն բնագրէ հոյերէնի թարգմանուած, և առաջին հատորին ազգագրութիւնը ընկած ըլլալով մայրաքաղաքիս բոլորՀայ գրավաճառաց խանութները կծախուի միայն առաջին հատորը 20 դր : — Երկրորդ հատորին տպագրութիւնն ալ շատ քիչ ժամանակէն կըրանայ : — Կանխիկ 50 դր վճարողը կրնայ երկու հատորը մէկտեղ առնել, գրավաճառաց կողմանէ երկրորդ հատորը յանձնելու համար տուած 10՝ ընդունելով :

Խոսողէլի Ա. Ն. Եւ Շահնազարեան վարժարանին պարգեւարալիութեան վերջին հանդիսին մէջ [Տէմիրխալչեան Էֆէնտիին առանձին] խօսքը տետրակով մը տպագրեալ — Շահնազարեանի մը խղճին պարզ քննութիւնը — անունով, բոլոր գրավաճառաց քով կծախուի մէկ քառորդ մէճիսի :

ՏՆՕՐԷՆ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՆԵՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԵՆՄԱԳԻԼԼԻԻ ԽԱՆ ԹԻԻ 24